

Warszawa 04.01.2009 r.

UMOWA ADR 2009-2011 - OMÓWIENIE NAJWAŻNIEJSZYCH ZMIAN

Uwaga: niniejsze opracowanie ma wyłącznie charakter informacyjny

W dniu 1 stycznia 2009 roku wchodzi w życie kolejna nowelizacja przepisów Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (Umowy ADR. Podobnie jak przy poprzednich zmianach, wprowadzono sześciomiesięczny okres przejściowy. Oznacza to, że do 30 czerwca 2009 r. można będzie stosować przepisy ADR w wersji z 2007 roku albo przepisy ADR w wersji z 2009 (ADR 2009), a od 1 lipca – wyłącznie ADR 2009-2011..

Celem opracowania jest przedstawienie wybranych zmian do Umowy ADR, które dotyczą największej liczby adresatów, tj. nadawców, przewoźników, odbiorców. Z tego powodu nie będą przedstawione zmiany w wąskich specjalistycznych dziedzinach.

Przedstawienie wybranych zmian

I. W części 1 („Przepisy ogólne”) - najbardziej istotne zmiany dotyczą:

- a) uchylono zwolnienie dla niektórych towarów klasy 1 podklasy 1.4: UN 0104, 0237, 0255, 0267, 0289, 0361, 0365, 0366, 0440, 04441, 0455, 0456, 0500 ((podrozdział 1.1.3.6, wyłączenia dotyczące ilości przewożonych w jednostce transportowej),
- b) dodano definicję ruchomej jednostki do produkcji materiałów wybuchowych (MEMU),
- c) rozszerzono wykaz towarów niebezpiecznych dużego ryzyka, dla których wymagane jest opracowanie planu ochrony przez nadawcę, przewoźnika oraz innych uczestników przewozu drogowego wymienionych pod 1.4.2. i 1.4.3.

II. W części 2 („Klasyfikacja” – 2.1.3.5.5) – najistotniejsze zmiany dotyczą klasyfikacji odpadów oraz klasyfikacji materiałów zagrażających środowisku.

Jeżeli materiałem przeznaczonym do przewozu jest odpad, którego skład nie jest dokładnie znany, to jego zaliczenie do numeru UN i grupy pakowania zgodnie z 2.1.3.5.2 („2.2.1.3.5.2 Jeżeli takie ustalenie nie jest możliwe bez poniesienia nadmiernych kosztów lub obciążeń np. dla niektórych rodzajów odpadów, to materiały, roztwory lub mieszaniny, powinny być klasyfikowane do klasy składnika stwarzającego największe zagrożenie) **może opierać się na informacjach o tym odpadzie posiadanych przez nadawcę**, z uwzględnieniem wszystkich dostępnych danych technicznych oraz danych z zakresu bezpieczeństwa wymaganych na podstawie obowiązujących przepisów w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony środowiska. np. Decyzja Komisji 2000/523/WE z dnia 3 maja 2000 r.

W przypadku wątpliwości, należy przyjąć najwyższy stopień zagrożenia.

Jednakże, jeżeli w oparciu o wiedzę na temat składu odpadu oraz właściwości fizycznych i chemicznych jego zdefiniowanych składników, możliwe jest wskazanie, że właściwości tego odpadu nie odpowiadają właściwościom określonym dla I grupy pakowania, to może być on zaliczony do najwłaściwszej pozycji i.n.o. w II grupie pakowania.

Powyższa procedura nie może być stosowana w przypadku odpadów zawierających materiały określone pod 2.1.3.5.3, materiały klasy 4.3 (niebezpiecznie reagujące z wodą), materiały określone pod 2.1.3.7 (utleniające) lub materiały niedopuszczone do przewozu na podstawie przepisów 2.2.x.2

III. W części 3, w której został zmieniony tytuł na „Wykaz towarów niebezpiecznych, przepisy szczególne oraz zwolnienia dotyczące ilości ograniczonych i wyłączonych”, najważniejsze zmiany obejmują:

- a) wprowadzenie nowej kategorii wyłączeń dla towarów pakowanych w małych ilościach : „towary pakowane w ilościach wyłączonych EQ”

Nowy dział 3.5 pod tytułem: „towary pakowane w ilościach wyłączonych EQ” wprowadza nową kategorię wyłączeń dla towarów pakowanych w małych ilościach.

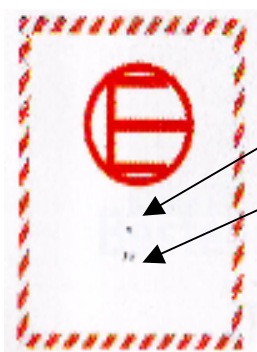
Towary niebezpieczne niektórych klas, które mogą być przewożone w ilościach wyłączonych (EQ : od Excepted Quantities) zgodnie z nowymi przepisami, wskazane są za pomocą kodów od E1 do E5 w kolumnie 7b Tabeli A w dziale 3.2.

W dziale 3.5 szczegółowo określone są zasady przyporządkowania kodów ilości wyłączonych do towarów niebezpiecznych. Określone są również wymagania, jakie muszą spełniać opakowania do przewozu towarów niebezpiecznych w ilościach wyłączonych (opakowania wewnętrzne, zewnętrzne i pośrednie) oraz wymagane badania wytrzymałościowe dla sztuki przesyłki.

Przewóz towarów niebezpiecznych, dla których wskazane są kody E1 do E5, pakowanych w ilościach wyłączonych i spełniających wymagania nowego działu 3.5, nie podlega wymaganiom ADR („bez ADR”), ale tylko wtedy jeżeli spełnione są pewne warunki. Jednym z nich jest przeszkolenie osób zatrudnionych przez uczestników przewozu wskazanych w dziale 1.4, (t.j. nadawcę, załadowcę, pakującego, napełniającego, przewoźnika, odbiorcę), których obowiązki dotyczą przewozu towarów niebezpiecznych, zgodnie z wymaganiem działu 1.3

Kod E0 oznacza zakaz przewozu na warunkach ustalonych dla ilości wyłączonych.

nowy znak dla ilości wyłączonych we wszystkich rodzajach transportu

Uzupełnianie oznaczenia

*) numer nalepki
(tabela A kolumna 5)

** Nazwisko / Nazwa nadawcy (podaje się gdy nie jest już umieszczone w innym miejscu)

Opakowanie zbiorcze zawierające towary niebezpieczne w ilościach wyłączonych powinno być zaopatrzone w takie same znaki, jak wymagane dla sztuk przesyłki, chyba że odpowiednie znaki na sztukach przesyłki zawartych w tym opakowaniu pozostają dobrze widoczne.

Maksymalna ilość sztuk przesyłki zawierających towary niebezpieczne pakowane w ilościach wyłączonych, nie powinna przekraczać 1000 w pojeździe lub kontenerze.

Podczas przewozu towarów niebezpiecznych pakowanych w ilościach wyłączonych nie jest wymagany dokument przewozowy. Jeżeli jednak dokument przewozowy towarzyszy przesyłce (np. lotniczy list

przewozowy lub list przewozowy CMR/CIM albo konosament), to powinien on zawierać zapis o treści: „Towary niebezpieczne w ilościach wyłączonych” (ang. „Dangerous Goods in Excepted Quantities”) oraz liczbę sztuk przesyłki.

- b) wprowadzenie oznakowania pojazdów przewożących towary na warunkach kodów „LQ” - dotychczas przy przewozie towarów niebezpiecznych pakowanych w ilościach ograniczonych („LQ”) nie było wymagane żadne oznakowanie jednostek transportowych.

Jednostki transportowe o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 12 ton, przewożące sztuki przesyłki z towarami niebezpiecznymi pakowanymi w ilościach ograniczonych (w ilości powyżej 8 ton brutto na jednostkę transportową), powinny być oznakowane z przodu i z tyłu literami „LTD QTY” (ang. „LIMITED QUANTITY”= ilość ograniczona) koloru czarnego o wysokości nie mniejszej niż 65 mm umieszczonymi na białym tle.

Jednostki transportowe nie wymagają w/w oznakowania, jeżeli umieszczono na nich, z przodu i z tyłu, tablice ostrzegawcze barwy pomarańczowej, zgodnie z przepisami rozdziału 5.3.2.

Kontenery przewożące sztuki przesyłki powinny być odpowiednio oznakowane na wszystkich czterech ścianach bocznych literami „LTD QTY”. Jeżeli natomiast naniesiono na nie nalepki zgodnie z wymaganiami działu 5.3 (odpowiednio do przewożonych towarów), oznakowanie literami „LTD QTY” nie jest wymagane. Jednostki transportowe użyte do przewozu kontenerów nie wymagają oznakowania, jeśli oznakowanie kontenerów jest widoczne na zewnątrz tych jednostek.

Uwaga:

- do dnia 31 grudnia 2010 r oznakowanie nie jest obowiązkowe (na podstawie przepisu 1.6.1.18 wprowadzającego okres przejściowy na stosowanie oznakowania)
- w przypadku przewozu w łańcuchu transportowym zawierającym przewóz morski, można zamiennie stosować oznakowanie określone w dziale 3.4 Kodeksu IMDG

- c) w dziale 3.2 w Tabeli A (wykaz towarów) w kolumnie 15 wprowadzono zmienione (bardziej zrozumiałe) oznaczenia kodów ograniczeń przewozu towarów niebezpiecznych przez tunele

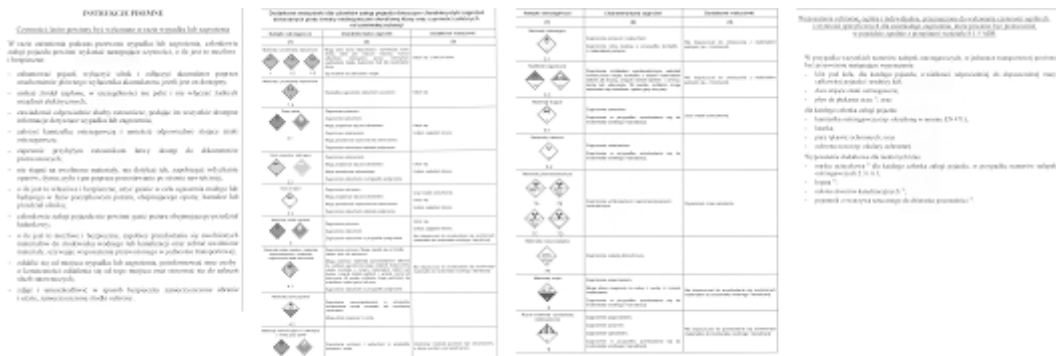
IV. W części 4 („Przepisy dotyczące stosowania opakowań i cystern”) najważniejsze zmiany dotyczą użytkowania pojazdów MEMU - dodano nowy dział 4.7 pod tytułem: „Stosowanie ruchomych jednostek do wytwarzania materiałów wybuchowych (MEMU).

V. Część 5 („Procedury nadawcze”) - najistotniejsze zmiany to:

- a) zastąpienie instrukcji pisemnych dla kierowców uniwersalną instrukcją dla załogi pojazdu

Instrukcje pisemne dla kierowców wymagane na podstawie działu 8.5 (dla pojedynczych towarów lub grup materiałów stwarzających takie same zagrożenia, których przekazanie przewoźnikowi było obowiązkiem nadawcy) zastąpione zostały uniwersalną instrukcją dla załogi pojazdu, dotyczącą wszystkich towarów niebezpiecznych. Treść i forma nowych instrukcji określona jest w dziale 5.4 ADR.

Przed rozpoczęciem przewozu, przewoźnik powinien dostarczyć załodze pojazdu instrukcje sporządzone w języku zrozumiałym dla każdego członka załogi pojazdu w mowie i piśmie.

Uwaga; w okresie od 1 stycznia 2009 do 30 czerwca 2009 roku (tj. w okresie przejściowym) mogą być jeszcze stosowane instrukcje pisemne dla kierowcy ale można również już stosować instrukcje pisemne dla załogi.

- b) wprowadzenie nowego znaku dla materiałów zagrażających środowisku; zgodnie z nowymi wymaganiami sztuki przesyłki zawierające materiały zagrażające środowisku (spełniające kryteria określone w nowym przepisie 2.2.9.1.10) powinny być trwale oznakowane znakiem dla materiałów zagrażających środowisku (wzór poniżej).

Wymiary znaku: 100x100 mm (z wyjątkiem przypadków, gdy wielkość sztuki przesyłki uniemożliwia umieszczenie znaku tej wielkości)

Wymaganie to nie dotyczy opakowań pojedynczych i kombinowanych, zawierających w opakowaniach wewnętrznych nie więcej niż 5 l materiałów ciekłych, lub nie więcej niż 5 kg materiałów stałych.

Oznacza to konieczność umieszczenia tego znaku na towarach klasy 9
 UN 3077 MATERIAŁ ZAGRAŻAJĄCY ŚRODOWISKU, STAŁY, I.N.O.
 UN 3082 MATERIAŁ ZAGRAŻAJĄCY ŚRODOWISKU, CIEKŁY, I.N.O.

Znak ten powinien być również naniesiony na kontenery, MEGC, kontenery-cysterny, cysterny przenośne i pojazdy przewożące materiały zagrażające środowisku, jeżeli zgodnie z przepisami działu 5.3.1 wymagane jest umieszczenie na nich nalepek. Znak powinien być umieszczony w pobliżu nalepek ostrzegawczych.

- c) dodatkowe informacje, które powinny być umieszczone w dokumencie przewozowym: wprowadzono obowiązek wpisywania do dokumentu przewozowego informacji na temat zakazów przewozu danego towaru niebezpiecznego przez oznakowane tunele drogowe (wpisywanie zakazów nie jest wymagane, jeżeli przewidywana trasa przewozu nie przebiega przez tunele, w których obowiązują ograniczenia przewozów towarów niebezpiecznych). Kod ograniczeń przewozu przez tunele, przyporządkowany dla danego towaru niebezpiecznego (podany w kolumnie 15 tabeli A w dziale 3.2 ADR), powinien być umieszczony przez nadawcę bezpośrednio po grupie pakowania lub – w razie jej braku – po numerach nalepek ostrzegawczych.

Przykład zapisu: UN 2811 MATERIAŁ TRUJĄCY, STAŁY, ORGANICZNY, I.N.O. (zawiera węglan wapnia), 6.1, III, (E)

- d) uzupełnienie przepisu dotyczącego tablic barwy pomarańczowej o wymaganie dla tablic z wymiennymi elementami: wymienne cyfry i litery, wchodzące w skład znajdującego się na tablicy numeru rozpoznawczego zagrożenia i numeru UN, powinny pozostawać podczas przewozu na swoich miejscach, niezależnie od pozycji, w której znajduje się pojazd.

VI. Część 6 („Wymagania dotyczące konstrukcji i badań opakowań, dużych pojemników do przewozu luzem (DPPL), dużych opakowań i cystern”) – główna zmiana to dodanie nowego działu 6.12 wprowadzającego wymagania dotyczące jednostek do produkcji materiałów wybuchowych MEMU.

VII. Część 7 („Przepisy dotyczące warunków przewozu, załadunku, rozładunku oraz manipulowania ładunkiem”) – najistotniejsze zmiany dotyczą warunków przewozu nadtlenków organicznych klasy 5.2: dopuszczony zostaje przewóz razem nadtlenków organicznych o właściwościach wybuchowych z pozostałymi nadtlenkami klasy 5.2 oraz ujednolicony zostaje limit ilościowy nadtlenków organicznych klasy 5.2 i materiałów samoreaktywnych klasy 4.1.

Nowością jest uwaga dodana w punkcie 7.5.7.1 wskazująca, że ładowanie, rozmieszczanie ładunku przy przewozie towarów niebezpiecznych należy wykonywać kierując się wytycznymi Komisji Europejskiej opublikowanymi w dokumencie p.t. „Wytyczne odnośnie europejskiej dobrej praktyki w zakresie mocowania ładunków w transporcie drogowym”

VIII. Część 8 („Wymagania dotyczące załogi pojazdu, wyposażenia i dokumentacji”) – istotne zmiany dotyczą:

- a) wykazu wyposażenia awaryjnego pojazdów, który jest taki sam jak wykaz wyposażenia wymieniony w instrukcjach pisemnych dla załogi pojazdu, określonych w części 5

Każda jednostka transportowa przewożąca towary niebezpieczne powinna posiadać wyposażenie ochronne, ogólne i indywidualne (określone pod 8.1.5.2.) wymienione w instrukcjach dla załogi i odpowiednie do nalepek ostrzegawczych wymaganych dla przewożonych towarów niebezpiecznych.

Wyposażenie ochronne, ogólne i indywidualne, przeznaczone do wykonania czynności ogólnych i czynności specyficznych dla zaistniałego zagrożenia, które powinno być przewożone w pojeździe zgodnie z przepisami rozdziału 8.1.5 ADR.

W przypadku wszystkich numerów nalepek ostrzegawczych, w jednostce transportowej powinno być przewożone następujące wyposażenie:

- klin pod koła, dla każdego pojazdu, o wielkości odpowiedniej do dopuszczalnej masy całkowitej masy pojazdu i średnicy kół;
- dwa stojące znaki ostrzegawcze;
- płyn do płukania oczu¹⁾; oraz

dla każdego członka załogi pojazdu:

- kamizelka ostrzegawcza (np. określona w normie EN 471);
- latarka,
- para rękawic ochronnych; oraz
- ochrona oczu (np. okulary ochronne).

Wyposażenie dodatkowe dla niektórych klasach:

- maska uciezkowa²⁾ dla każdego członka załogi pojazdu w przypadku numerów nalepek ostrzegawczych 2.3 i 6.1;
- łopata³⁾;
- osłona otworów kanalizacyjnych³⁾;
- pojemnik z tworzywa sztucznego do zbierania pozostałości³⁾.

¹⁾ Nie jest wymagany w przypadku numerów nalepek ostrzegawczych 1, 1.4, 1.5, 1.6, 2.1, 2.2 i 2.3

²⁾ Np. z pochłaniaczem zespolonym do gazu/pyłu typu A1B1E1K1-P1 lub A2B2E2K2-P2, podobna do określonej w normie europejskiej EN 141

³⁾ Wymagane wyłącznie w przypadku numerów nalepek ostrzegawczych 3, 4.1, 4.3, 8 i 9.

- b) dla kierowców pojazdów MEMU wprowadzony został obowiązek szkolenia specjalistycznego w zakresie klasy 1
- c) dostosowano wymagania w zakresie nadzorowania pojazdów z towarami klasy 1 (przepis szczególny S1) do wymagań dotyczących ochrony
- d) zmieniono i uproszczono objaśnienia do kodów ograniczeń przewozu towarów niebezpiecznych przez tunele

IX. Część 9 („Wymagania dotyczące konstrukcji i dopuszczenia pojazdów”) – główne zmiany to:

- a. nowe przepisy o wymaganiach technicznych dla pojazdów MEMU
- b. we wzorze świadectwa dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych dodanie pojazdu „MEMU”

Opracował:
mgr inż. Maria Nicopulos
Licencjonowany doradca ds. bezpieczeństwa DGSA,
świadectwo nr 6/WITD_XIV/2008